ROK POGAČNIK

BOG na križarjenju

DNEVNIK LADIJSKEGA KAPLANA

1851

ROK POGAČNIK

BOG na križarjenju

DNEVNIK LADIJSKEGA KAPLANA

1851
Celjska Mohorjeva družba
Prva slovenska založba

ZA UVOD

JE ZAZVONIL TELEFON ...

En sam telefonski klic lahko življenje obrne na glavo. S povsem povprečno domišljijo in brez večjega naprezanja se lahko človek hitro spomni kar nekaj takih primerov. Med božičnimi prazniki, ko je slovo jemalo leto 2024 in se je začenjalo 2025, je moje življenje na glavo obrnilo preprosto telefonsko sporočilo, ki sem ga 17. decembra poslal diakonu Nicku O'Neillu. Nick je eden od britanskih kaplanov apostolstva Stella Maris, katoliške organizacije, ki na različne načine skrbi za mornarje, druge delavce na gladinah svetovnih morij in njihove družine. Pod tem okriljem sem se za božične praznike leta 2022 in veliki teden leto pozneje kot ladijski kaplan znašel na krovu dveh ogromnih križark. Z Nickom, ki je kot stalni diakon tudi poročen in oče štirih otrok, sva ostala v simpatični navezi. Vzdrževala sva jo z občasnim dopisovanjem, v katerem ni manjkalo njegovih prošenj po sodelovanju. Še posebej pred prazniki je pogosto iskal pomoč za tisoče ladijskih delavcev, ki ob največjih krščanskih praznovanjih na križarkah ostajajo brez duhovnika.

Tistega leta pa od njega ni bilo glasu in tako sem mu povsem v šali napisal, da sem zaman čakal njegovo sporočilo. Nick je praktičen in neposreden človek. Nekaj bo gotovo zaradi izkušnje, ki jo prinese skrb za ženo, otroke in dom. Nekaj pa zaradi obilice dela, ki ga imata z laiško sodelavko Sharon

pred prazniki. Odgovorna sta namreč za dogovore z ladijskimi družbami, skrb za prihod in vkrcavanje ladijskih kaplanov, kup potrebne in nepotrebne birokracije ter vse tisto, kar ostane skrito, a je nujno, da se mali misijoni sploh izpeljejo.

Nick me je brez uvodnega leporečenja vprašal, ali lahko grem 20. decembra – čez dva dni torej – na ladjo, ki je ostala brez duhovnika.

Ob njegovi prošnji me je stisnilo tam nekje v osrednjem delu prebavnega trakta. Dobro sem vedel, kaj s seboj prinaša tako povabilo. Na eni strani je bila misel na več kot dva tisoč ljudi, ki bodo ob moji zavrnitvi za božič ostali brez duhovne oskrbe. Pa tudi misel na novo izkušnjo in nova poznanstva, ki so se svetlikala nekje med oddaljenimi valovi, misel na spremembo okolja in ritma, kar me je mikalo. Na drugi strani pa je bilo močno zavedanje, da gre za popolnoma neprimeren čas za kaj takega. Moje obveznosti za predbožične dni so bile že zastavljene. Pomislil sem na potrebno dogovarjanje z župnikom in potem nadškofom, pomislil na odzive drugih duhovnikov, ki bi bili – glede na moje izkušnje iz prejšnjih odprav – težko pozitivni, pomislil na božič, preživet daleč od domačnosti in predvidljivosti dobske župnije, kjer sem služboval kot kaplan. Ob gori konkretnih nujnosti, ki bi jih moral urediti v nekaj urah pred izplutjem ladje, sem se zgrozil. Nickovo sporočilo je v moji decembrski vsakdanjosti povzročilo tak vihar misli in občutij, da sem si za trenutek želel, da ne bi bilo nikoli odposlano.

Za moje ravnanje v naslednjih urah so bile odločilne izkušnje z obeh ladijskih misijonov leta 2022 in 2023. Takrat sem kot

duhovni pomočnik služboval v Dobrepolju pri župniku Francu Škulju in ob kaplanu Marinku Bilandžiču. Že v času, ko sem v pripravi na mašniško posvečenje tam deloval kot diakon, smo se spoprijateljili. Naši lepi in odprti odnosi so bili vse prej kot samoumevni. Brez dobrohotnosti in medsebojnega spoštovanja, ki sta med nami vedno zmagala, bi se lahko mešanica močnih karakterjev in pogosto nasprotujočih si mnenj hitro vnela, da ne rečem eksplodirala.

Nekaj dni pred božičem, ki ga v dobrepoljski župniji sicer tako lepo praznujejo, da človek postaja ena sama pesem, je med nekim pogovorom župnik prav neobremenjeno navrgel, da smo duhovniki na župniji trije, da dela ni toliko in da smem, če to seveda želim, praznovati tudi kje drugje. Tisto leto sem sicer veliko delal na drugih župnijah, nadomeščal duhovnike ob odsotnostih, pomagal pri spovedovanju ter ostalih dejavnostih.

Jasno mi je bilo, da je v duhovniškem življenju »prost božič« precej enkratna priložnost, jasno pa tudi, da je veliko duhovnikov ravno v tem času zelo obremenjenih. Zato sem najprej poklical nekaj prijateljev, ki skrbijo za več župnij in jih prazniki še posebej izčrpajo. A nekaj dni pred božičem so za organizacijo svojega dela v glavnem že poskrbeli. Nato sem pomislil na zaporniškega vikarja in ga poklical s ponudbo, da mašujem polnočnico v enem izmed slovenskih zaporov. Prijazno me je odpravil, da je dostop v zapor zelo omejen in da bi bilo to praktično nemogoče. Ko sem tako pomiril svoj čut za dolžnost, sem sklenil, da so lahko prazniki očitno povsem po moji meri.

Kot bogoslovec sem božič enkrat praznoval v Rimu, dvakrat pa na Poljskem, kjer sem dve leti in pol študiral. Da

ga bom kot duhovnik lahko še kdaj praznoval kje drugje kot v Sloveniji in kako drugače kot vpet v klasično dušnopastirsko delo, si nisem predstavljal. Potem pa se mi zgodi taka priložnost! Nisem je nameraval kar izpustiti.

Prva misel je bil Betlehem, ki je ob obisku Svete Dežele s skrivnostno nežno močjo name naredil močan vtis. Odločitev, da božič praznujem tam, kjer se je Bog oglasil v novorojenčkovem joku, se mi je zdela skoraj samoumevna. Kupil sem letalsko vozovnico, plačal nočitev v Tel Avivu in se podal v iskanje prenočišča v Betlehemu. Ker je bilo do božiča manj kot deset dni, sem imel s tem kar nekaj težav in glede na izkušnjo mladega para izpred dva tisoč let, ki je nesluteno zapečatila sloves judejskega mesteca, sem bil nekoliko v skrbeh.

V naslednjih treh dneh pa so se te skrbi skupaj z načrtovanim praznovanjem božiča v Betlehemu in denarjem, ki sem ga nakazal za letalsko karto ter nočitev v hostlu, ob klicu iz Anglije razblinile. Prijatelj msgr. John Armitage, župnik iz Londona, ki sem ga spoznal v angleškem narodnem svetišču v Walsinghamu, kjer je bil takrat rektor, me je poklical z dokaj nenavadno prošnjo. Nanj so se obrnili z apostolstva Stella Maris, ker jim za neko križarko ni uspelo najti duhovnika in so bili tako le nekaj dni pred božičem zdaj v situaciji, ko bi ladja z okrog tri tisoč ljudmi na krovu čez praznike ostala brez duhovne oskrbe. John se je spomnil, da sem mu pred dnevi omenil, kako letos v tem času nimam posebnih obveznosti, zato se je s prošnjo, ki mu jo je posredovala organizacija, obrnil name.

Čez nekaj dni sem bil že na letu proti enem od Kanarskih otokov, od koder sem se vkrcal na ogromno Azuro. Na njej

sem naslednje dni plul med Kanarskimi otoki in Madeiro, predvsem pa med skrivnostmi človeške duše in Božjega delovanja v njej. Plovbo sem zaključil predčasno. Ker je namreč umrl dragi Benedikt XVI., je ladijska družba pozorno poskrbela, da sem na predvečer pogreba pristal v Rimu, naslednje jutro pa sem bil na trgu sv. Petra, kjer smo se oviti v hladno meglo poslovili od velikega papeža.

Čez nekaj mesecev, za veliki teden in veliko noč, je bil na vrsti nič manj vznemirljiv misijon na Aurori. Nekje na transatlantski plovbi med Azori in Southamptonom sem posadko in goste pripravljal na največje praznike naše vere. Nikoli nočem pozabiti, kako je odrasel moški, visok pobrit član posadke, ki mi je ministriral za Mandatum, torej za obredno umivanje nog na veliki četrtek, na moji desni presunjen hlipal ob misli na Jezusovo ponižno ljubezen. Veliko noč smo doživeli privezani v razkristjanjenem Rotterdamu.

Obe izkušnji sta me kot človeka in duhovnika silno zaznamovali, zato sem vedel, o čem se odločam, ko je diakon Nick nekaj dni pred božičem z enim samim sporočilom razbil mir adventnega večera. Zvečer sem s kepo v želodcu stopil do župnika Jureta in mu predstavil situacijo. Na moje presenečenje se je brez posebnih komentarjev takoj strinjal. Očitno je bil na vprašanje pripravljen, saj sem ga enako vprašal že pred enim letom. Takrat je idejo takoj zavrnil, ker je presodil, da to v tistem trenutku ne bi koristilo mojemu dobremu imenu.

Priznam, da me takrat vprašanje mojega dobrega imena res ni posebej vznemirjalo. Mislil sem si namreč, da je delo za duše dolgoročno pač pomembnejše od tega, kar bodo o tem govorili kakšni ljudje, ki me tako ali drugače sodijo od

daleč. Kdo bi se na tem mestu lahko oglasil, češ da smo dolžni narediti vse, da s svojim življenjem ne pohujšujemo drugih. S tem se strinjam, zato sem svoje izkušnje na krovu križark izpostavil tudi v javno dostopnih medijih. Vsak, ki bi ga ta obrobna tema mogla zanimati, se tako lahko prepriča, da v času, ko so bili moji bratje duhovniki zaposleni z dušnopastirskim delom, nisem »hedoniziral« na križarjenju, ampak enako kot oni skrbel za duše. Ko je župnik odločil drugače, kot bi sam, sem njegovo odločitev sprejel kot dobronamerno in se k vprašanju nisem več vračal. Ali je to koristilo mojemu dobremu imenu, ne vem, vem pa, da sem bil glede razpleta dogodkov povsem miren.

Podoben mir me je polnil tistega jutra po Nickovem sporočilu, ko sem po belem hodniku stopal do nadškofove pisarne. Glede tokratnega misijončka na križarki me je napolnjevalo toliko nasprotujočih si občutij, da sem vse skupaj že zjutraj izročil Jezusu. Naj on poskrbi, da se bo izpeljalo po njegovi volji. Nadškof me je obzirno sprejel, jaz pa sem takoj prešel k stvari. Prav nič ni bil navdušen nad takojšnjim odgovorom, zato je odločitev prestavil na pozneje in obljubil, da se slišiva. Predstavil sem mu še tri, z mojo temo nepovezane predloge, ki jim je – vsaj zdelo se mi je – z zanimanjem prisluhnil.

Ko sem odhajal, sem med potjo čez tržnico govoril z Nickom, ki je nadškofu tudi sam napisal pismo in ga še s strani apostolstva prosil za dovoljenje. Zvečer mi ga je nadškof po telefonu tudi dal.

Ves odpor, ki sta ga v meni budila znatna kopica obveznosti pred odhodom in preseganje lastnih okvirov ob takem

izzivu, je v trenutku nadškofovega blagoslova izginil. Zdaj sem moral v enem dnevu poskrbeti za vse potrebno, česar sploh ni bilo malo. In seveda sem po svoji nesrečni tradiciji prtljago spet pripravljal dolgo v noč ...

20. decembra 2024

DOB – BRNIK – LONDON – LONDON TILBURY – AMBIENCE

Župnik Jure me prijazno zapelje na letališče, kjer si vzamem čas za jutranjo kavo ter ogled včerajšnjega televizijskega prispevka. Pred enim tednom je snemalna ekipa prišla v Dob in posnela prispevek o mojem delovanju, sinoči pa je bil predvajan na enem izmed komercialnih televizijskih programov. Nisem mislil, da bom to sploh pogledal, a zdaj ko sem, sem zadovoljen; v prispevku ni toliko mene, kot je zgodbe.

Med oddajanjem prtljage me prijetna uslužbenka opozori, da moram za drugi kos prtljage doplačati. To me ne vznemirja preveč, saj vem, da mi bodo stroške povrnili. Že vnaprej so me opozorili, da zaradi časovne stiske za vozovnico do Londona tega niso uspeli vnaprej urediti. Potem pa me prijazno pogleda in namigne, da bo zadevo spregledala. Tudi mladenič ob pregledu ročne prtljage ob vseh drugih napotkih doda topel »Zbogom«.

Zadnje čase se mi kar pogosto dogaja, da moja duhovniška oprava na ljudi dobro vpliva. Nekaj dni pred tem sva se z Jankom v Ljubljani ustavila v nekem petičnem bistroju in ob plačevanju računa me je mlad natakar glasno pozdravil s »Hvaljen Jezus«. Še glasneje sem mu odgovoril. Janko je pripomnil, da bi se natakar lahko komu zdel malo zbadljiv, a meni se sploh ni zdel.

Tudi carinik me ogovori v podobnem slogu: »O, včeraj na televiziji, danes pa že na poti.« Povem mu, da sem upal, da se to ne bo dogajalo, potem pa v smehu izmenjava še nekaj besed.

Letalo zamuja, jaz pa odgovarjam na telefonska sporočila. Precej mi je žal, da bom zamudil Mančino rojstnodnevno zabavo, za kar se ji opravičim, pa dekanijsko spovedovanje za mlade, ki ga kot animator za mladino pripravljam jutri. Ob moji nenadni odločitvi je Jure prijazno prevzel kar nekaj zadolžitev, za druge pa sem tudi uspel najti zamenjave. Zavedam se, da tako g. župnik kot g. nadškof marsikaj tvegata, ko me puščata na tale mali misijon ... Upam, da bodo kritiki usmiljeni, in ob tem čutim še večjo odgovornost, da za rešitev duš res dam vse od sebe.

Na letalu zmolim brevir. Iz knjige. Sklenil sem, da se bom molitvi brevirja s telefona izogibal. Nisem dovolj zrel, da me vmes ne bi vznemirjale druge vsebine. In da ne bom molil kje med hojo ali – še slabše – med vožnjo. In če s seboj na pot jemljem toliko drugih stvari, ene knjige, s katero skupaj z vso Cerkvijo častim Gospoda in molim za ves svet, pa ne bi mogel vzeti? Tudi to je sklep, ki mi pomaga, da dam Bogu prostor v svojem življenju.

Na letalu nimam navade ne jesti ne piti ali kakorkoli zapravljati, si pa vsakič, ko potujem v Anglijo ali se od tam vračam, tradicionalno naročim gin s tonikom. Stevardu ob naročanju omenim, da verjetno ni najboljše znamenje, da že tako zgodaj pijem, a me velikodušno pomiri, da bi na mojem mestu naredil enako. Malo svetlomodro plastenko, iz katere sem ožel še zadnjo kapljico gina, shranim, ker bo prišla prav za blagoslovljeno vodo. Na ladji jo bom lahko komu podaril.

Gary iz agencije me v sporočilu seznani z ugodnostmi, ki jih bom imel na ladji. Gre predvsem za različne popuste, ki pa so zame večinoma neuporabni. Fotografij ne bom kupoval, drag ladijski internet je absolutno prepočasen, morda mi bo prav prišla kaka za polovico znižana kava pa nakup v ladijskih trgovinah, če mi morda zmanjka zobne paste. Takih ugodnosti ob prejšnjih dveh misijonih ni bilo. Tudi kabine z oknom nisem imel, kar pa se je izkazalo za veliko prednost, saj sem se tako lahko tudi podnevi odlično naspal. Za potnike sem maševal ob osmih zjutraj, za neverjetno delavno posadko pa ob pol polnoči, zato je bil dnevni počitek skoraj nujen, vsekakor pa prijeten in dobrodošel.

Tokratne ugodnosti me navdajajo z odgovornostjo, da svoje dolžnosti še bolje opravim. Moje delo je prostovoljno, plačila ne dobim, a ladijska družba krije vse stroške poti in bivanja. Tokrat moje delo ne bo zahtevno le zato, ker bo treba na ladji z dva tisoč dušami v nekaj dneh ustanoviti mini župnijo, temveč tudi zato, ker na ladjo te nove in komaj uveljavljene ladijske družbe v imenu Apostolstva za pomorščake Stella Maris stopam kot prvi katoliški duhovnik. Izkušnja, ki jo bodo imeli z mano, bo začrtala pot nadaljnjega sodelovanja med družbo in apostolstvom. Če bo moje delovanje na ladji uspešno, bo družba ob večjih praznikih še vabila katoliške duhovnike, kar je velikega pomena ne le za potnike, ki si privoščijo dopust, ampak predvsem za posadko, ki cele mesece gara tisoče kilometrov oddaljena od svojih družin in potrebuje duhovno oskrbo. Pomislim na pobožnega Indijca Sinuja, ki sem ga pred leti spoznal na svoji prvi odpravi in ga takrat vprašal, kakšen